

БЕЗПЕКА ЛЮДСЬКОГО ЖИТТЯ
В СУЧАСНОМУ СВІТІ
ЯК ВОНА Є

ПРОТИДІЯ

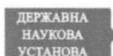
ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України
Лист Інституту модернізації змісту освіти МОН України
від 01.03.2017 р. № 2.1/10-384

Рецензенти:

- **О. ЯРОШ**, доктор політичних наук, професор кафедри політології та державного управління Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, член робочої групи МОН з питань протидії дискримінації у сфері освіти
- **П. ОЛЕШКО**, кандидат історичних наук, доцент, ректор Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти
- **В. КОВАЛЬЧУК**, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри методики навчання та управління навчальними закладами Національного університету біоресурсів і природокористування України

Протидія торгівлі людьми в Україні: програма спецкурсу для педагогічних працівників навчальних закладів загальної середньої освіти: / Розробники: Е. Мручковська, Н. Пахом'юк, О. Кочерга, О. Косьмій. – К.: ВАІТЕ, 2017. – 32 с.

Інститут модернізації змісту освіти

Die
Bundesregierung

Уряд Федеративної Республіки Німеччина

Організація з безпеки та
співробітництва в Європі
Координатор проектів в Україні

Government
of Canada

Gouvernement
du Canada

Видано Координатором проектів ОБСЕ в Україні у рамках проекту «Поширення Національного механізму взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, в Україні», що впроваджується за фінансової підтримки урядів Канади та Німеччини.

Усі права захищено. Зміст посібника можна безкоштовно копіювати та використовувати в освітніх та інших некомерційних цілях за умови посилання на джерело інформації.

Координатор проектів ОБСЕ в Україні та уряди Канади та Німеччини не несуть відповідальності за зміст та погляди, висловлені у цій публікації.

ПРОТИДІЯ

ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

Програма спецкурсу

*для педагогічних працівників
навчальних закладів загальної середньої освіти*

Київ 2017
ВАІТЕ

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	5
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН.....	8
ЗМІСТ ПРОГРАМИ.....	9
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ.....	11
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	15
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.....	16
ГЛОСАРІЙ.....	22
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНШІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА.....	30

Торгівля людьми є порушенням прав людини, що суперечить міжнародним нормам та Конституції України. Проте це явище було і залишається актуальною проблемою для України. Сучасні форми експлуатації та нові виклики, що їх переживає світ і Україна зокрема, створюють загрозу потрапляння у ситуацію торгівлі людьми практично всіх соціальних груп населення. Низка факторів, а саме: збройний конфлікт на Сході країни, підвищення рівня мобільності населення, поява внутрішньо переміщених осіб та пов'язані з цим трудові міграції населення, економічна нестабільність, зростання рівня безробіття сприяють, на жаль, поширенню випадків учинення цього злочину.

Спецкурс «Протидія торгівлі людьми в Україні» пропонується як складова навчального плану (варіативної частини) закладів післядипломної педагогічної освіти (в рамках підвищення кваліфікації педагогічних працівників). Зростання рівня громадянської та професійної компетентності педагогів і психологів закладів освіти прискорює можливість створення превентивного освітньо-інформаційного простору у навчальному закладі щодо потрапляння осіб, особливо дітей, у ситуації торгівлі людьми.

Мета спецкурсу – ознайомити керівників та педагогічних працівників навчальних закладів та установ системи загальної середньої освіти, педагогів, працівників закладів післядипломної педагогічної освіти з поняттям «торгівля людьми» – його сутністю, чинниками, масштабами та наслідками; нормативно-правовою базою з протидії торгівлі людьми в Україні і світі та її кореляцією з нормативними документами про діяльність державного органу чи організації (установи); з процесом ідентифікації постраждалих від торгівлі людьми, зокрема дітьми, особливостями індивідуальної роботи з постраждалими та їх сім'ями і надання необхідної допомоги, а також з основними принципами та компонентами Національного механізму взаємодії для надання допомоги постраждалим в рамках Закону України «Про протидію торгівлі людьми».

ЗАВДАННЯ СПЕЦКУРСУ:

- розкрити сутність явища «торгівля людьми», ознайомити слухачів з причинами, наслідками, етапами та шляхами потрапляння у ситуацію торгівлі людьми, наголошуючи на особливостях українських реалій;
- ознайомити з нормативно-правовою базою з протидії торгівлі людьми в Україні та світі;

- навчити ідентифікувати постраждалих від торгівлі людьми в Україні, особливо дітей, з метою їх перенаправлення для надання кваліфікованої реабілітаційної допомоги;
- ознайомити із загальними принципами роботи з особами, які постраждали від торгівлі людьми;
- продемонструвати особливості розроблення та впровадження у навчальних закладах превентивних програм та заходів з питань попередження та протидії торгівлі людьми;
- ознайомити з основними принципами механізму взаємодії суб'єктів, діяльність яких пов'язана із питаннями щодо торгівлі людьми та їх вирішенням, і виробити первинні навички такої взаємодії.

По закінченні спецкурсу слухачі знатимуть про:

- масштаби та сучасний стан торгівлі людьми, зокрема дітьми, у світі та в Україні;
- міжнародне та національне законодавство з протидії торгівлі людьми;
- причини торгівлі людьми, особливо дітьми, в Україні;
- основні ознаки та етапи торгівлі людьми;
- потенційні групи ризику;
- основні ознаки експлуатації дітей та дитячої праці;
- наслідки торгівлі людьми для суспільства в цілому і особи зокрема;
- суть превентивної роботи із попередження та протидії торгівлі людьми;
- особливості роботи з учнями та батьками у навчальних закладах загальної середньої освіти щодо попередження та протидії торгівлі людьми;
- специфіку впровадження програм превентивної роботи з питань попередження та протидії торгівлі людьми, зокрема дітьми;

УМІТИМУТЬ:

- ідентифікувати постраждалих від торгівлі людьми, особливо дітей;
- надавати допомогу (в межах своєї компетенції) постраждалим від торгівлі людьми, враховуючи їхні вік та стать;
- перенаправляти постраждалих від торгівлі людьми до суб'єктів Національного механізму взаємодії з метою надання кваліфікованої допомоги;
- розробляти і впроваджувати програми з питань попередження та протидії торгівлі людьми, особливо дітьми;
- обирати і використовувати різні форми й методи роботи з учнями та їхніми батьками із попередження торгівлі людьми;
- організовувати тематичні виховні години та тренінгові заняття з дітьми щодо питань протидії торгівлі дітьми.

Спецкурс розроблено для керівників навчальних закладів загальної середньої освіти, заступників директорів з виховної роботи, педагогів-організаторів, класних керівників, соціальних педагогів, практичних психологів, педагогічних працівників інтернатних закладів, а також для всіх, хто вболіває за майбутнє зростаючого покоління в Україні.

• МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Зважаючи на поставлені мету і завдання, важливо приділити увагу активним методам навчання, які максимально наближені до зазначеної проблеми і активізують пізнавальну діяльність.

В організації навчального процесу передбачено проведення лекційних та практичних занять з елементами тренінгу, із використанням мультимедійних навчальних засобів, а також самостійну роботу слухачів.

- **МЕТОДИ КОНТРОЛЮ** – вхідне та підсумкове тестування.

